

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 134/21
V Luxemburgu 15. júla 2021

Rozsudok vo veci C-795/19
Tartu Vangla

Estónska právna úprava, ktorá stanovuje absolútnu nemožnosť ponechať vo funkcii príslušníka väzenskej stráže, ktorého sluchová ostrosť nezodpovedá minimálnym úrovniam sluchu bez toho, aby bolo možné overiť, či je schopný plniť svoje úlohy, je v rozpore s právom Únie

Táto právna úprava zavádza diskrimináciu priamo založenú na zdravotnom postihnutí

Počas takmer pätnástich rokov bol XX zamestnaný v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Tartu (Estónsko) ako príslušník väzenskej stráže.

Počas tohto obdobia nadobudlo účinnosť nariadenie vlády Estónskej republiky č. 12 o požiadavkách na zdravotný stav a posudzovanie zdravotného stavu príslušníkov väzenskej stráže, ako aj požiadavkách na obsah a formu lekárskeho osvedčenia o zdravotnej spôsobilosti. Toto nariadenie stanovuje najmä minimálne úrovne sluchu, ktoré platia pre týchto príslušníkov, a stanovuje, že zníženie sluchovej ostrosti pod tieto úrovne predstavuje absolútnu prekážku pri plnení úloh príslušníka väzenskej stráže. Okrem toho uvedené nariadenie neumožňuje použitie korekčných pomôcok pri posudzovaní splnenia požiadaviek v oblasti sluchovej ostrosti.

Dňa 28. júna 2017 riaditeľ Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Tartu prepustil XX po vydaní lekárskeho osvedčenia, ktoré potvrdilo, že jeho sluchová ostrosť nespĺňa tieto minimálne úrovne sluchu stanovené nariadením č. 12.

XX podal žalobu na Tartu Halduskohus (Správny súd Tartu, Estónsko), pričom tvrdil, že toto nariadenie zavádza diskrimináciu na základe zdravotného postihnutia, ktorá je v rozpore okrem iného s pôhiseadus (Ústava). Keďže táto žaloba bola zamietnutá, Tartu Ringkonnakohus (Odvolací súd Tartu, Estónsko) rozsudkom z 11. apríla 2019 vyhovel odvolaniu XX a konštatoval protiprávnosť rozhodnutia o prepustení. Takisto sa rozhodol začať súdne konanie o preskúmanie ústavnosti uvedených ustanovení na vnútroštátnom súde Riigikohus, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania (Najvyšší súd, Estónsko). Zdôrazňujúc, že povinnosť zaobchádzať s osobami so zdravotným postihnutím rovnakým spôsobom ako s ostatnými osobami nachádzajúcimi sa v porovnateľnej situácii a bez diskriminácie vyplýva nielen z Ústavy, ale aj z práva Únie, sa uvedený súd rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku, či ustanovenia smernice 2000/78¹ bránia takej vnútroštátnej právnej úprave.

Posúdenie Súdnym dvorom

Po tom, čo Súdny dvor konštatoval, že nariadenie č. 12 patrí do pôsobnosti tejto smernice a zavádza rozdielne zaobchádzanie priamo založené na zdravotnom postihnutí, overil, či toto zaobchádzanie možno odôvodniť na základe článku 4 ods. 1 smernice 2000/78, podľa ktorého členské štáty môžu stanoviť, že rozdiel v zaobchádzaní, ktorý je založený na charakteristike súvisiacej s niektorým z dôvodov, nie je diskrimináciou, keď pre povahu určitých pracovných činností alebo kontext, v ktorom sa vykonávajú, táto charakteristika tvorí základnú a rozhodujúcu požiadavku na zamestnanie pod podmienkou, že cieľ je oprávnený a požiadavka je primeraná.

¹ Smernica Rady 2000/78/CE z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (Ú. v. ES L 303, 2000, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79).

V rozsahu, v akom umožňuje odchýliť sa od zásady zákazu diskriminácie, Súdny dvor pripomína, že toto ustanovenie treba vykladať reštriktívne.

Súdny dvor najmä uvádza, že požiadavka dobre počuť, a teda spĺňať určitú úroveň sluchovej ostrosti, vyplýva z úloh príslušníka väzenskej stráže, ako ich opísal vnútroštátny súd, a tvrdí, že z dôvodu povahy týchto úloh a podmienok ich výkonu možno skutočnosť, že jeho sluchová ostrosť musí spĺňať určitú minimálnu úroveň sluchu, považovať za „základnú a rozhodujúcu požiadavku na zamestnanie“ v zmysle tohto článku 4 ods. 1 smernice 2000/78.

Vzhľadom na to, že **cieľom nariadenia č. 12 je chrániť bezpečnosť osôb a verejný poriadok, Súdny dvor konštatuje, že toto nariadenie sleduje legitímne ciele**, a následne skúma, či požiadavka, ktorú stanovuje, konkrétne že sluchová ostrosť príslušníka väzenskej stráže musí spĺňať minimálne úrovne sluchu, bez toho, aby sa pri posúdení splnenia týchto úrovní povoľovalo používanie korekčných pomôcok, a ktorých nedodržanie predstavuje absolútnu zdravotnú prekážku vo vzťahu k výkonu jeho úloh, tak, že ich ukončuje, je primeraná na dosiahnutie týchto cieľov a či nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné na ich dosiahnutie.

Pokiaľ ide o primeranosť tejto požiadavky, Súdny dvor pripomína, že právna úprava je spôsobilá zaručiť splnenie sledovaného cieľa, len ak skutočne zodpovedá snahe dosiahnuť tento cieľ súdržným a systematickým spôsobom. Poznomenáva však, že uvedené nariadenie povoľuje príslušníkovi väzenskej stráže používať korekčné pomôcky pri posudzovaní dodržania noriem, ktoré stanovuje v oblasti zrakovej ostrosti, zatiaľ čo táto možnosť je vylúčená v oblasti sluchovej ostrosti.

Pokiaľ ide o nevyhnutnosť tejto požiadavky, Súdny dvor pripomína, že **nedodržanie úrovni stanovených nariadením č. 12 absolútnym spôsobom bráni výkonu funkcií príslušníka väzenskej stráže, keďže tieto úrovne sa uplatňujú na všetkých príslušníkoch väzenskej stráže bez možnosti výnimky. Okrem toho uvedené nariadenie neumožňuje individuálne posúdenie spôsobilosti príslušníka väzenskej stráže plniť základné funkcie tohto povolania bez ohľadu na jeho sluchové postihnutie.**

Súdny dvor tiež pripomína povinnosť zamestnávateľa podľa článku 5 smernice 2000/78 prijať vhodné opatrenia v závislosti od konkrétnej situácie, aby umožnil osobe so zdravotným postihnutím získať prístup k zamestnaniu a vykonávať ho, pokiaľ tieto opatrenia nie sú pre tohto zamestnávateľa neúmerným bremenom. V tejto súvislosti Súdny dvor konštatuje, že **nariadenie č. 12 neumožňovalo zamestnávateľovi XX, aby pred jeho prepustením overil možnosť uplatnenia takých opatrení ako napríklad používanie načúvacieho prístroja, oslobodenie od povinnosti vykonávať úlohy, ktoré si vyžadujú splnenie minimálnych úrovni sluchovej ostrosti alebo pridelenie na pracovné miesto, ktoré si nevyžaduje splnenie týchto úrovní**, a nebola poskytnutá žiadna informácia o prípadnom neúmernom bremene, ktoré by z toho mohli vyplývať.

Toto nariadenie tak zjavne uložilo požiadavku presahujúcu to, čo je nevyhnutné na dosiahnutie sledovaných cieľov.

Súdny dvor rozhodol, že článok 2 ods. 2 písm. a), článok 4 ods. 1 a článok 5 smernice 2000/78 sa majú vykladať v tom zmysle, že **bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje absolútnu nemožnosť ponechať vo funkcii príslušníka väzenskej stráže, ktorého sluchová ostrosť nezodpovedá minimálnej úrovni sluchu stanovenej touto právnou úpravou, bez toho, aby umožňovala overiť, či je tento príslušník schopný vykonávať tieto funkcie prípadne po prijatí primeraných úprav v zmysle tohto článku 5.**

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

Úplné znenie rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlásenia rozsudku je k dispozícii na „Europe by Satellite“ ☎ (+32) 2 2964106